

10

FAKTI PAR BĒGĻIEM

Bēgļu, patvēruma meklētāju un piespiedu kārtā pārvietoto personu temats pēdējo gadu laikā ir kļuvis par aktuālu jautājumu politikajās un publiskajās diskusijās. Neraugoties uz plašo rezonansi, šo tematu apvij mīti un ļoti bieži arī faktu trūkums. UNHCR, ANO Bēgļu aģentūra, piedāvā 10 svarīgus faktus par bēgļiem, lai veicinātu uz faktiem balstītas diskusijas.

1 2018. gadā katru dienu piespiedu kārtā tika pārvietoti 37 000 cilvēku

Cilvēku piespiedu pārvietošanās globālā mērogā ir sasniegusi jaunas virsotnes, konfliktiem kļūstot vardarbīgākiem un ilgstošākiem, savukārt to pamatcēloņiem - sarežģītākiem. 2018. gada nogalē vajāšanas, konfliktu, vardarbības un cilvēktiesību pārkāpumu dēļ piespiedu kārtā bija pārvietoti 70,8 miljoni cilvēku. Pirms 20 gadiem šis skaits bija divreiz mazāks.

Avots: UNHCR Global Trends 2018

2 4 no 5 bēgļiem uzturas savas izcelsmes valsts kaimiņvalstīs

80% bēgļu ir uzņēmušas valstis, kuras robežojas ar viņu izcelsmes valstīm. To vidū ir arī pasaules nabadzīgākās valstis, kuras uzņēmušas trešo daļu no visas pasaules bēgļiem. Tikai 16% bēgļu atrodas pasaules bagātākajās un attīstītākajās valstīs.

Avots: UNHCR Global Trends 2018

3 Kopš 2015. gada savu valsti ir pametuši 4 miljoni venezueļiešu

Vardarbība, draudi, cilvēktiesību pārkāpumi, kā arī pārtikas, medikamentu un pamatpakalpojumu nepieejamība ir novedusi pie plašākās pārvietošanās krīzes Latīņamerikas mūsdienu vēsturē. Kopš 2015. gada savu valsti ir pametuši vairāk nekā 4 miljoni venezueļiešu. Neraugoties uz to, ka lielākajai daļai ir nepieciešama starptautiskā aizsardzība, tikai apmēram pusmiljons venezueļiešu ārpus savas valsts ir formāli pieteikušies patvērumam.

Avots: UNHCR Global Trends 2018, UNHCR Data portal

4 Miljoniem iedzīvotāju ir pārvietoti savas valsts iekšzemē

25,9 miljoni bēgļu ir pametuši savas valstis, savukārt 41,3 miljoni iedzīvotāju ir pametuši savas mājas un kļuvuši par iekšzemē pārvietotajām personām. Neraugoties uz to, ka šie cilvēki nav šķērsojuši savas valsts robežas, nereti viņu vajadzības pēc aizsardzības un humānās palīdzības ir līdzīgas bēgļu vajadzībām. Visvairāk iekšzemē pārvietoto cilvēku ir Kolumbijā, Sīrijā un Kongo Demokrātiskajā Republikā.

Avots: UNHCR Global Trends 2018

5 Būtiski samazinājies cilvēku skaits, kuri mēģina sasniegt Eiropu

Ir būtiski samazinājies migrantu un bēgļu skaits, kuri ierodas Eiropā, šķērsojot Vidusjūru. 2018. gadā Eiropā ieradās 141 472 cilvēki, salīdzinot ar 1 032 408 cilvēkiem 2015. gadā. Par spīti šim cilvēku skaita samazinājumam par 86%, Vidusjūrā mirušo cilvēku proporcija ir traģiski pieaugusi. Pagājušajā gadā katru dienu vidēji 6 cilvēki zaudēja dzīvību, mēģinot sasniegt Eiropas krastus.

Avots: UNHCR ziņojums *Desperate Journeys 2018*

6 2/3 bēgļu ir no piecām izcelsmes valstīm

Kopumā vairāk nekā 2/3 bēgļu pasaulē ir no tikai piecām izcelsmes valstīm, Sīrijas pilsoņiem vien veidojot 1/3 no kopējā bēgļu skaita. Tiem seko bēgļi no Afganistānas, Dienvidsudānas, Mjanmas un Somālijas. Vardarbīgais konflikts Somālijā ilgst jau gandrīz 30 gadus, joprojām spiežot cilvēkus pamest mājas un doties bēgļu gaitās.

Avots: UNHCR *Global Trends 2018*

7 Pasaulē nav nodrošināta pārmitināšana vairāk nekā 90% gadījumu

Tā kā visneaizsargāto bēgļu skaits, kuriem izmitināšanas valstīs UNHCR ieskatā nav iespējams saņemt adekvātu aizsardzību, turpina pieaugt, pārmitināšanas vietu nodrošināšana ir neatliekama. UNHCR paredz, ka 2019. gadā pārmitināšana būs nepieciešama 1,4 miljoniem bēgļu. Taču 2018. gadā bija pieejamas tikai 92 400 vietu pārmitināšanai uz 25 valstīm.

Avots: UNHCR *Global Trends 2018*

8 Puse pasaules bēgļu ir bērni

Puse pasaules bēgļu ir bērni un jaunieši vecumā līdz 18 gadiem, vairāk nekā 110 000 bērnu ir nošķirti no savām ģimenēm. 2018. gadā patvērumu dažādās pasaules valstīs lūdza 27 600 nepilngadīgi bērni bez pavadoņa. Piespiedu pārvietošanās atstāj nopietnas sekas uz bērnu izglītības iespējām, un pašlaik 3,7 miljoniem bērnu nav piekļuves izglītībai.

Avots: UNHCR *Global Trends 2018*, UNHCR izglītības ziņojums *Stepping up: Refugee Education in Crisis*

9 Lielākā daļa bēgļu dzīvo pilsētvidē, nevis nometnēs

Vairāk nekā 60% pasaules bēgļu dzīvo pilsētās, kur tiem bieži vien ir lielākas iespējas nodrošināt sev iztiku, apmeklēt izglītības iestādes un veidot jaunu dzīvi. Lai gan nometnes ir paredzētas kā īslaicīgs risinājums krīzes situācijās, daudzi bēgļi visā pasaulē joprojām pavada ievērojamu daļu savas dzīves pagaidu nometnēs, jo trūkst alternatīvu risinājumu.

Avots: UNHCR *Global Trends 2018*

10 Patvēruma lūgšana nav noziegums

To, kuri zaudējuši savas izcelsmes valsts aizsardzību, tiesības lūgt patvērumu citā valstī ir noteiktas ANO Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 14. pantā. ANO Bēgļu konvencija ir pirmais starptautiskais dokuments, kurš deklarācijas ideālus pārveidoja par juridiski saistošiem pienākumiem. Tādējādi patvēruma lūgšana nav noziegums pat tad, ja persona valstī ir ieradusies neregulētā veidā.

Avots: ANO *Vispārējā cilvēktiesību deklarācija*